

La vista és la que treballa

Se'ns ha formulat una consulta referent a l'ortografia dels mots compostos.

Amb molt de gust, informem l'amable consultant, i tots els lectors en general, que aquesta mena de mots correntment són escrits formant una sola paraula. Ex.: *alatrencat, apagallum, afartapobres, aiguabarreig, alçaprem, allioli, capficar, cellajunt, comptagotes, cercapous, antesala, avantpassat, altisonant, autodidacta, arrencaqueixals, ballmanetes, banyabaix, bocamoll, capdamunt, capdavall, caçamosques, barralleba, daltabaix, guardaespalles, llepafils, lletraferit, lligamosques, maldecap, menjacaperit, lligamosques, maldecap, menjacaperit, llans, motocicleta, milhomes, palplantat, primtilar, picapedrer, picaplets, picaporta, rodamón, tapaboques, tapaforats, tapabruts, trencapinyons, etc.*

Ara bé, hi ha una sèrie d'excepcions. Esmentarem les principals.

Cal intercalar un guionet entre els dos elements dels mots compostos, en els següents casos:

a) En aquells, el primer mot dels quals, no essent un prefix, acaba en vocal i el segon comença en *r, s* o *x*. Ex.: *barba-ros, busca-raons, cara-rodó, agafasopes, anca-rossegant, barba-serrat, girasol, poca-roba, poca-solta, pixa-reixes, para-sol, penya-segat, punxa-sàrries, etc.*

b) En els compostos de dos adjectius d'un tipus com *anglo-saxó, catalanoaragonès, còncavo-convexa, democràtico-socialista, físico-matemàtic, greco-llatí, hispano-americanà, històrico-arqueològic, etc.* (En canvi, escriurem sense guionet: *coxofemoral, electromagnètic, fibrovacular, gastrointestinal, linguopalatal, etc.*, o sigui, tots aquells mots que tenen un prefix d'origen grec o llatí, com *an, andro, anti, antro, aero, arxi, astro, ampli, alti, bio, demo, ego, etc.*).

c) En aquells compostos que comencin amb els prefixos *pseudo, sots, vice* i ex. Ex.: *pseudo-catòlic, sots-diacon, vice-president, ex-alcalde, ex-libris, ex-vot, etc.*

d) Alguns adjectius numerals cardinals. Ex.: *vint-i-un, vint-i-dos, etc., trenta-un, etc., quaranta-un, etc., cinquanta-un, etc., seixanta-un, etc., setanta-un, etc., vuitanta-un, etc., noranta-un, etc., dos-cents, tres-cents, etc.* Posarem un exemple: el nombre 35.727.544 serà transcrit: *trenta-cinc milions, set-cents vint-i-set mil, cinc-cents quaranta-quatre.*

e) Els mots: *adéu-siau, balandrim-balandram, baliga-balaga, barliqui-barloqui, barrija-barreja, bum-bum, cap-i-cua, caps-i-puntes, cavall-bernat, cofis-i-mofis, col-i-flor, a coll-i-be, cloc-piu, cori-mori, cor-re-cuita, cap-gros, cul-de-sac, dama-joana, despús-ahir, despús-demà, gara-gara, gori-gori, leri-leri, mata-degolla, nord-americanà, nord-est, nord-oest, no-res, nyeu-nyeu, nyic-nyic, piu-piu, pengim-penjam, plats-i-olles, poca-pena, poca-traça, poca-vergonya, poti-poti, rau-rau, rata-pinyada o rat-penat, suca-mulla, sud-africà, sud-americanà, sud-est, sud-oest, vetes-i-fils, set-clències, xim-xim, xip-xap, xiu-xiu, zig-zag o ziga-zaga, zub-zub, zum-zum.*

I, per avui, prou. Gràcies per la vostra atenció.

R. M. C.

Sembla que bufa un mal vent

No sé si, quan surtin publicades aquestes ratlles, les coses s'hauran, o no, aclarit, però el fet és que quan les escric —dimarts, dia 19— les notícies que arriben de Madrid fan preveure que la batalla per l'Estatut serà dura.

No hi ha pas dubte que el text constitucional permet un Estatut ampli, conjugant els articles 148 (de les competències que poden assumir les Comunitats Autònomes) el 149,3, (de les no exclusives de l'Estat) i el 150 (de la possibilitat de transferències i delegacions en aquelles competències exclusives de l'Estat).

I tampoc hi ha dubte que qualsevol text legal, i molt més un text constitucional o polític, permet interpretacions diverses, extensives o bé restrictives.

Els parlamentaris catalans van elaborar un projecte d'Estatut ampli, i creiem que dintre dels sostres de la Constitució, i aquest és el text que, ara, ha de discutir la Comissió Constitucional bipartida.

Ja era d'esperar que «Coalición Democrática», el Partit del senyor Fraga, hi presentaria esmenes en contra de les llibertats catalanes, però ara sabem ja més coses. Sabem que també «Unión del Centro Democrático», el Partit del Cap del Govern senyor Suárez, n'hi presentarà probablement més que Coalición Democrática, i això, malgrat tractar-se d'un projecte aprovat i beneït pels seus mateixos diputats catalans. I després, encara es voldrà negar l'existència del sucursalisme!

No obstant, no volguem anticipar-nos als esdeveniments. Tant per les esmenes, com per la conducta de cadascú en el debat de la Comissió, podrem conèixer-los a bastament, i el nostre desig més fervent és el de poder felicitar-los en arribar al final.

De moment, sembla que bufa un mal vent. Abriguem-nos.

C. U.

Teatre

A propòsit de les «Històries» del T. A. C.

El teatre està trist...

La gent del T.A.C. amb la reestrena de les *Històries per a ser contades* han fet una tasca lloable i molt meritòria. L'obra és un conjunt de tres històries: El flemó, l'epidèmia i l'Home que es convertí en gos. Totes elles molt simples, totes amb tons real, encara que filtrades per un llenguatge escènic i convencional de caient líric i poètic. La posta en escena de Julio Castronuovo, segueix dintre la línia que li és habitual, no en va Castronuovo és un bon mim. És un director preocupat per les cadències i el ritme. Tot el que li hem vist des d'aquelles «Victimes del Deure» portugueses fins aquestes *Històries*, passant pel Woizeck traeix aquesta preocupació. Per això la bona feina feta deixa traslluir la submissió de tots els mitjans teatrals a aquesta idea de fluïdesa, cadència, ritme i visió simfònica del conjunt. Malgrat aquesta arquitectura, no oblida mai de subratllar l'emotivitat del personatge, que en el cas de les «Històries» hi ha moments especialment feliços. Els quatre actors que li han estat el suport interpretatiu han lliurat el seu treball de forma convincent. Hem vist un Josep Castells sa-

vi i experimentat, el més complert del conjunt. Un Eugeni Estradé, que s'estrenava, capaç i prometedor. La Glòria Font, dúctil i creativa. I un Gregori Resina nou i transfigurat. Els elements materials des de l'escenografia fins als llums, útils i funcionals. Una bona tasca, ja ho hem dit.

Un retret, però, la gent no va al Teatre. El Teatre està trist. Què li passa al Teatre?

Les mesures per incidir sobre aquest problema són encara pendents, en parlarem un altre dia.

Deixeu-me, però, que us repeteixi: ...què li passa al Teatre?

Passar-li, allò que se'n diu passar-li, li passen moltes coses. A la base de les quals, aquí i ara, és que el Teatre a Granollers, és tan pobre de no tenir res no té ni un trist teatre. Per això l'esforç dels que s'entesten en fer teatre és tan lloable i meritori, és la tristesa d'imaginar, mentre hom endrapa el pa i l'aigua, que menja guisòfies exquísides.

J. Colomé

Masó
GRANOLLERS

Sastreria
Camiseria
Confecció

Plaça Perpinyà, 3
Telèfon 870 05 95